

Gwiazda Dawida

Kategorie: Przedmioty

Idea opatrzenia Żydów znakiem rozpoznawczym (krojem i kolorem ubrań) sięga VIII w., ale szeroko stosowana była w Europie przez władców oraz Kościół od XIII w. Władze nazistowskie w osobie ministra propagandy Rzeszy w maju 1938 r. zapowiedziały wprowadzenie oznakowania niemieckich Żydów. Pomysł ten nie został zrealizowany do 1941 r. Wprowadzenie znaku rozpoznawczego miało znaczenie psychologiczne – miało wywoływać poczucie inności, a także znaczenie praktyczne – pozwalało władzom okupacyjnym i jej współpracownikom łatwo zidentyfikować Żydów. Po wybuchu wojny na zajętych terytoriach Polski lokalne władze okupacyjne wprowadzały znaki rozpoznawcze dla Żydów – po raz pierwszy we [Wrocławiu](#) 29 października 1939 r. Na terenie rejencji kalisko-łódzkiej znak rozpoznawczy w formie żółtej opaski ustanowiono rozporządzeniem prezydenta rejencji Friedricha Uebelhoera z 14 listopada 1939 r. Nakazywało ono noszenie opasek w kolorze żółtym przez wszystkich Żydów bez względu na płeć i wiek. Za niestosowanie się do rozporządzenia groziła kara śmierci. Na mocy zarządzenia prezydenta rejencji z 11 grudnia 1939 r. opublikowanego w numerze 338 „Lodscher Zeitung” opaskę zastąpiono żółtą gwiazdą Dawida, tzw. łatą, noszowaną na prawej piersi i plecach.

Żółte gwiazdy Dawida w getcie przybierały różne formy, zależnie od możliwości je noszących, a także od mody. Po deportacji do getta Żydów z Rzeszy i Protektoratu jesienią 1941 r. pojawiło się w getcie wiele gwiazd z napisem „Jude” (niem. Zyd) wewnątrz. Stały się one bardzo popularne wśród wyższych urzędników i były wyznacznikiem statusu społecznego (vide Luksusowe łaty).

Adam Sitarek

Źródła

Dokumenty i materiały do dziejów okupacji niemieckiej w Polsce, t.

3, cz. 1, s. 23; „Lodscher Zeitung” 12 XII 1939, nr 338, s. 3; A. Sitarek, *Otoczone drutem państwo*. Struktura i funkcjonowanie administracji żydowskiej getta łódzkiego, Łódź: IPN, 2015, s. 34.

Tagi

administracja niemiecka eksterminacja życie codzienne

Data aktualizacji: 30-07-2026

Data dodania: 20-09-2025